

2019-11-26

Hallands idrottsförbund

En kort redovisning av arbetet i Varberg under 2018 och 2019 med **Fysisk aktivitet på recept för barn och unga med behov av särskilt stöd (FaB) – utvecklingsarbete**

Syftet med "FaB" har varit att skapa en regional arbetsmodell för Fysisk aktivitet på Recept för barn och unga med behov av särskilt stöd. Modellen ska vara möjlig att implementera utifrån lokala förutsättningar. Att skapa förutsättningar genom stöd och resurser till föreningar har de fått möjlighet att erbjuda en anpassad verksamhet i mindre grupper. På så sätt har det skapats förutsättningar till ökad fysisk aktivitet och ökad social tillhörighet för barn och unga med behov av särskilt stöd. Många exempel på barn som vågat komma till aktiviteter tack vare mindre grupper och ingen press att prestera bland annat pga att de vet att alla barn har kommit via BUP. Barnen har fått lyckats med aktiviteterna och det är barn som även gått vidare till föreningars ordinarie verksamhet.

Ekonomisk redovisning

I december 2018 fick Hallands Idrottsförbund besked om finansieringen av verksamheten i Varberg både för 2018 och 2019.

Av flera olika anledningar har verksamheten under 2019 inte kunnat genomföras i den omfattning och tidsplan som planerats. Flera av aktiviteterna har startats senare och föreningarna är beredda på att fortsätta om medel från 2019 kan flyttas över till 2020.

Under 2019 delas ut totalt 76 000 kr till verksamheter i 8 föreningar. Ersättningen går till lokalhyror, material, medlemsavgifter och ledararvode. Föreningar har erbjudit ca 180 aktivitetstillfällen, 1 - 1,5 timme/tillfälle och 1 - 5 ledare/tillfälle under 2019. Totalt 79 barn genom BUP har fått möjlighet att ta del av aktiviteterna.

De resterande **74 000 kr** av 150 000kr önskar vi att använda till föreningar för fortsatt verksamhet under 2020. Över 20 barn har fått recept under hösten och många har precis börjat med sin aktivitet och hoppas kunna få möjlighet att fortsätta.

Utvärdering

Högskolan i Halmstads studie *Hållbar implementering av intervention för att öka sociala interaktioner och fysisk aktivitet bland barn med särskilda behov* utgör en central del av uppföljningen. Studien är av särskilt stor betydelse då det i strikt mening i dagsläget saknas tillräcklig evidens för förskrivningen av FaR till barn och ungdomar. Metoden FaR har utvärderats vetenskapligt, men enbart för vuxna patienter. Uppföljning och utvärdering av arbetet genomförs därför i nära samverkan med tre forskare vid Högskolan i Halmstad. 2020 förväntas de tre delstudierna presenteras.

Genomförande enligt överenskommelsen

Utveckla arbetet tillsammans med berörda aktörer, Region Halland (Regionkontoret, Psykiatrin och Hallands sjukhus), Hallands Idrottsförbund och Högskolan i Halmstad genom att:

1. Tydliggöra roller och ansvarsområden
2. Utveckla flödesrutiner och recepthantering
3. Utveckla och genomföra utbildningsinsatser (aktivitetsledare och förskrivare)
4. Stödja deltagande föreningar (ekonomi, kompetens, personella resurser och möjlighet till erfarenhetsutbyte)
5. Utveckla arbetet i fler kommuner
6. Arbeta för en långsiktig finansiering

Vad har hänt

1. Tydliggöra roller och ansvarsområden och 6. Arbeta för en långsiktig finansiering

Eftersom arbetet med att tydliggöra roller och ansvarsområden har varit svårt har finansieringen också varit osäker och i sin tur påverkar arbetet. Det är inte lätt att arbeta fram en metod som inte funnits innan och i samverkan med olika organisationer och aktörer. Det visste vi att det skulle bli en utmaning. Förankringsarbetet är viktigt samt att nå ut kunskapen om syftet med utvecklingsarbetet.

5. Utveckla arbetet i fler kommuner – Varför i Varberg

Stort intresse nationellt för "FaB – Halmstad/Hallandsmodellen - samverkan" och det presenterades i Gävle på BUP kongressen maj 2017.

Därefter kom intresse både från BUP i Varberg och Habiliteringen för att starta samverkan. Därför blev Varberg en naturlig nästa kommun för att utveckla och implementera FaR för barn och arbetet påbörjades i Varberg.

I oktober 2017 presenterade Region Halland och Hallands Idrottsförbund utvecklingsarbetet med FaR för barn på Varbergs nämnden.

Hallands Idrottsförbund hade fått uppdrag av Region Halland för att fortsätta och utveckla metoden samt implementera metoden i ytterligare en kommun utöver Halmstad trots att ekonomin inte var säkrad för verksamheten i Varberg.

Anpassade aktiviteter med prova-på grupper startades igång maj 2018 i sex föreningar och 24 barn hade fått recept på fysisk aktivitet. Totalt skrevs det 39 recept under 2018 och ca 90 aktivitetstillfällen i sju föreningar. Hittills under 2019 har det skrivits 40 recept och ca 180 aktivitetstillfällen har erbjudits i tio föreningar.

2. Utveckla flödesrutiner och recepthantering

I Varberg har vi haft ett mycket bra samarbete med både BUP och Habiliteringen för att hitta flödesrutiner utifrån deras förutsättningar. Det har bildats arbetsgrupp på båda ställen med regelbundna planeringsmöten.

2019-11-26

Hallands idrottsförbund

Förankringsarbete och planering pågick under hösten 2017 med BUP Varberg. BUP Halmstad och Hallands Idrottsförbund delgav erfarenheter till en del av personalen på BUP.

Det bildades en arbetsgrupp (BUP 4 personer + HIF 1 person)

"Inventering" om aktuell målgrupp och "inventering" av passande aktivitetsarrangörer. Planeringsarbete våren 2018, hitta ett arbetssätt, rekrytering av barn, ta fram ett infobladd till familjer samt en intresseanmälan för barnen som vill få recept på fysisk aktivitet.

BUP har haft behov av en samordnare och skickat recepten till Hallands Idrottsförbund som haft kontakten med familjerna samt slussningen till aktiviteterna.

Habiliteringen har fått information och ett anpassat aktivitetsutbud till sin målgrupp. De tar hand om recepthanteringen med sina patienter och slussningen till aktiviteterna samt kontakten med ledarna.

3. Utveckla och genomföra utbildningsinsatser (aktivitetsledare och förskrivare)

Hallands Idrottsförbund har anordnat olika utbildningsinsatser för aktivitetsledare i Varberg. Bland annat *Den förutsägbara ledaren - Dolda utmaningar i ledarskapet med Måns Lööv En föreläsning med inspiration, tips och råd om hur man kan bli trygg i sin ledarroll och hur man bemöter och stöttar barn och ungdomar med exempelvis ADHD, Aspergers syndrom och andra osynliga funktionsnedsättningar.*

Info Fysisk aktivitet på recept – utbildning till ledare våren 2018. Personal från BUP i Halmstad föreläste om barnens svårigheter, symptom och diagnoser samt om bemötandet. Erfarenheter från Halmstad att vara ledare för barn och unga med behov av särskilt stöd.

Erfarenhetsutbyte och utbildning till ledarna hösten 2018. Personal från BUP Varberg samt personal från Habiliteringen deltog.

Ledare har även erbjudits kostnadsfritt att delta i SISU Idrottsutbildarnas ordinarie utbildningsutbud ex. Åldersanpassad fysisk träning, Plattformen Barnledarutbildning, Unga ledare, Grundutbildning, Den inkluderande ledaren, mm.

4. Stödja deltagande föreningar (ekonomi, kompetens, personella resurser och möjlighet till erfarenhetsutbyte)

Efter uppsökning av föreningar för rekrytering har det samordnats ett utbud av anpassade aktiviteter i aktivitetskataloger terminsvis. En specifik för barn från Habiliteringen, en för barn från BUP samt en specifik för en tjejgrupp med prova-på aktiviteter i syfte att testa om det är lättare att nå tjejer.

Hallands Idrottsförbund har besökt aktiviteterna regelbundet för att se över vilka behov av stöd har föreningarna. Kontinuerlig kontakt med ledarna för stöd och även i samband med start av nya barngrupper har Hallands Idrottsförbund varit närvarande då även föräldrarna har fått information.

Bakgrund

Hallands Idrottsförbund har sedan pilotstudien Fysisk aktivitet på Recept (2001-2003) samarbetat med Region Halland (tidigare Landstinget Halland) för att utveckla arbetet med FaR (Fysisk aktivitet på recept). Till stöd för förskrivaren finns förutom FYSS en lokal aktivitetskatalog som underlättar arbetet med att hitta rätt aktivitet för patienten. Aktiviteterna i katalogen är indelade i tre nivåer, där nivå 1 är särskilt bra för den som behöver extra stöd och motivation.

Efterfrågan på anpassade aktiviteter för barn och unga har varit stor, bland annat från Barnhabiliteringen, Barn- och ungdomspsykiatri, Barn- och ungdomskliniken och skolhälsovården. Det har också efterfrågats en mer systematisk samverkan med föreningslivet och andra aktörer, likt nivå 1 i FaR-strukturen för vuxna, för att kunna erbjuda fysisk aktivitet för barn och unga med behov av särskilt stöd. Behovet har tillgodosetts genom Idrottslyftet som möjliggjort ett nära samarbete mellan Hallands Idrottsförbund, Habiliteringen och BUP-verksamheten i Halmstad. Syftet har varit att hjälpa barn och unga med funktionsnedsättning att hitta en fritidssysselsättning inom idrotten. Deltagande idrottsföreningar har fått stöd för att ges möjlighet att erbjuda anpassade aktiviteter.

Planering för samarbetet påbörjades 2013 och en överenskommelse har funnits sedan 2014 och arbetet har även under 2016 och 2017 varit koncentrerat till Halmstad men har spridits under 2018 och 2019 vidare till Varberg.

Arbetet behöver utvecklas för att kunna bli långsiktigt hållbart, och för att kunna spridas till alla kommuner i länet. Hitta samverkan mellan olika aktörer med roller och ansvarsområden för en långsiktig finansiering.

Ansvar och roller

Region Halland

Avdelningen för kvalitet inom hälso- och sjukvård, Regionkontoret

- Ansvarar för utveckling och uppföljning av det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbetet, där utvecklingsarbetet FaB ingår som en del
- Förhandlar om och ansvarar för överenskommelsen med Hallands Idrottsförbund
- Sammankallar till möten (2 gånger per år) för uppföljning med representanter från Högskolan i Halmstad, Region Halland och Hallands Idrottsförbund
- Deltar i det nationella nätverket *Fysisk aktivitet på recept för barn och unga* tillsammans med Hallands Idrottsförbund.

2019-11-26

Hallands idrottsförbund

Deltagande verksamheter (Psykiatri och Hallands sjukhus)

- Testar fram flödesrutiner och recepthantering tillsammans med Hallands Idrottsförbund
- Medverkar i studien kopplad till utvecklingsarbetet som Högskolan i Halmstad ansvarar för.

Hallands Idrottsförbund

- Verkar för utveckling av FaB på regional nivå tillsammans med Region Halland
- Testar fram flödesrutiner och recepthantering tillsammans med deltagande verksamheter, och tar emot och förmedlar förskrivna recept
- Samordnar utbud av anpassade aktiviteter i en aktivitetskatalog, samt har kontakt med berörda aktörer
- Deltar i det nationella nätverket *Fysisk aktivitet på recept för barn och unga* tillsammans med Region Halland.

Frågeställningar som fortfarande är aktuella i Halland

- Kan FaR användas som en metod för att öka den fysiska aktiviteten hos barn och ungdomar med behov av särskilt stöd?
- Hur ska samverkan mellan Region Halland och Hallands Idrottsförbund se ut?
- Vilka målgrupper ska erbjudas FaR?
- Kan idrottsföreningar, med rätt stöd, ta emot och vid behov utöka sin verksamhet för att anpassa den för dessa målgrupper?